

Voorbeelduitwerkingen gespreksleidraad PTA Tehatex - havo/vwo

Aan de hand van dit document kun je als vaksectie met elkaar in gesprek gaan over het opzetten of verbeteren van het PTA Tehatex (tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen). De vragen helpen je om gezamenlijk beredeneerde keuzes te maken die aansluiten bij landelijke eisen, visie en beleid op schoolniveau en jullie wensen en inzichten op vak niveau. Bij elke vraag is ter illustratie een voorbeelduitwerking opgenomen voor een PTA-havo en een PTA vwo. In veel gevallen zijn voorbeelden voor havo ook denkbaar voor vwo, en andersom.

1. Wat is de onderwijsvisie van de school? Waarmee profileert jouw school zich? Hoe wil je dit verwerken in het PTA Tehatex?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>We willen onze leerlingen graag een rugzak vol vakinhoudelijke kennis meegeven. Daarnaast is er op school ook ruime aandacht voor persoonlijke ontwikkeling en vorming. Kunst en cultuur spelen hierbij een grote rol. Leerlingen houden vanaf de brugklas hun Kunst-folio bij waarin ze onder meer hun ervaringen 'noteren' die ze hebben opgedaan tijdens de reguliere kunstvakken en de cultuurproject- weken. Dit kunstportfolio geeft zo een beeld van hun eigen culturele groeiproces. In de bovenbouw kunnen de leerlingen hun kunstportfolio gebruiken als vertrekpunt bij CKV.</p>	<p>Als school staan we voor een brede vorming en stimuleren we onze leerlingen om actief hun steentje bij te dragen aan de samenleving. Vanaf de onderbouw kunnen zij deelnemen aan maatschappelijke (snuffel-) stages en projecten. Het project Cultuurmaatjes blijkt een grote aanjager voor het kiezen van een kunstvak als examenvak. Wij hebben gemiddeld vijftien leerlingen per jaar die voor Tehatex kiezen. Door hun 'vooropleiding' in de onderbouw met reguliere kunstvakken en extra cultuurervaringen, kunnen we in de examenklas met deze leerlingen de diepte in. Dit zien we terug in de opbrengsten van de praktijkopdrachten.</p>

2. Wat is de visie op toetsing en examinering van de school? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>We zijn een cultuurprofielschool (CPS), ons schoolcurriculum is waar mogelijk extra gericht op kunst en cultuur. Dit komt ook terug in ons toetsbeleid. Naast de reguliere kunstvakken organiseren we namelijk verschillende activiteiten m.b.t. kunst (extra cultuurdagen, buitenschoolse kunstroutes etc.). De Tehatex-leerlingen organiseren en begeleiden dergelijke activiteiten, dit wordt voor hen als praktijkopdrachten in het PTA opgenomen.</p>	<p>Op school proberen we de toetsing en examinering te richten op de kern van het desbetreffende vak. Tehatex kent voor vwo naast een CE ook een CPE, een centraal praktisch examen. We hebben daarom zowel SE-toetsen die gericht zijn op kunst beschouwen en analyseren als praktische opdrachten die een combinatie van vaktheorie en praktijk zijn.</p>

3. Het schoolexamen heeft een afsluitend karakter dus een beperkt aantal toetsen op eindniveau, met substantiële inhoud in plaats van voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten. Hoe geef je dit vorm in je PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Bij ons op school zijn de theorie en praktijk van Tehatex integraal verwerkt in praktijkopdrachten. In het voorexamenjaar zijn er vier grote praktijkopdrachten. Hiervan tellen er twee mee als SE-toets in het PTA. De andere opdrachten wegen mee voor het overgangsrapport naar 5 havo.</p>	<p>We werken in de bovenbouw in principe met opdrachten die domein A (vaktheorie) en domein B (praktijk) combineren. In vwo 4 doorlopen we, naast de praktijkopdrachten alvast de hoogtepunten uit de kunstgeschiedenis, zoals die zijn afgebakend in het examenprogramma Tehatex.</p> <p>In 5 vwo zijn er vier combi-opdrachten die daar meetellen voor de overgang naar 6 vwo. Ook organiseren de leerlingen aan het eind van dit schooljaar een 'Expo-5' waar deze kunstwerken gepresenteerd worden. Het gemiddelde cijfer van deze opdrachten telt in 6 vwo als één SE-toets.</p>

4. Wat is de gezamenlijke visie van de vaksectie op kunstvakken? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Binnen de school staat formatief handelen centraal. Deze manier van werken past goed bij de kunstvakken, zowel bij de reguliere kunstvakken in de onderbouw als bij Tehatex in de bovenbouw. Leerlingen zijn vanuit de onderbouw gewend om hun leerproces vast te leggen in een persoonlijk portfolio.</p> <p>Bij de kunstvakken bespreken we ook altijd hoe leerlingen feedback (op hun werk en aanpak) hebben verwerkt in de verdere constructie van kunstwerken. Soms gebeurt dit reflecteren op (delen van) het leerproces in subgroepjes, soms in gesprek met de docent. Het portfolio heeft een plek in het PTA en weegt mee als SE-toets.</p>	<p>Elk jaar herijken we als vaksectie Kunst onze visie op de examenvakken CKV (verplicht voor alle leerlingen), muziek en Tehatex (keuze-examenvakken).</p> <p>We vinden het in ieder geval waardevol dat alle leerlingen binnen deze vakken kunnen 'proeven' en kennismaken met actuele ontwikkelingen binnen de wereld van kunst en cultuur.</p> <p>In elk PTA is er ruimte geclaimd voor een zogenoemde 'ActualiTijd'. Een korte en krachtige praktijkopdracht waarbij leerlingen vanuit hun eigen discipline verbinding leggen met de actualiteit en tijdgeest. Ze kunnen bijvoorbeeld aanhaken bij een landelijke/regionale expositie, een herdenking van een geboortejaar van een componist/kunstenaar of een actueel thema (te denken valt aan 'Corona: verbinding of vervreemding?').</p>

5. Welke bronnen gebruik je bij het op-/bijstellen van je PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Leidraad bij het opstellen van het PTA is voor ons het examenprogramma Tehatex (zie: www.examenblad.nl). Daarnaast bespreken we als vaksectie aan het begin van het schooljaar de afgelopen examenresultaten. Dit kan de opmaat zijn voor eventuele bijstelling van ons PTA.</p>	<p>Naast de examenprogramma's vwo voor CKV en Tehatex maken we gebruik van desbetreffende SLO-handreikingen. Ik ga als 'Tehatex-eenpitter' binnen de school ook altijd naar de landelijke examenbesprekingen (data via VONKC). Met enkele vakcollega's die ik daar tref maak ik een vervolgspraak om onze PTA's te vergelijken en te evalueren. Ook wisselen we praktijkopdrachten uit.</p>

6. Hoe komen alle domeinen van het schoolexamen en CE aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Alhoewel alleen domein A (vaktheorie) in het CE bevraagd wordt, bestaat bij ons het SE uit een combinatie van domein A en domein B (praktijk). Zowel voor havo 4 als havo 5 staat er één SE-toets m.b.t. domein A in het PTA. Daarnaast gaat het om vier grote praktijkopdrachten (combinatie domein A en domein B) waarin de leerling zijn groeiend persoonlijk meesterschap kan tonen.</p>	<p>Bij Tehatex kunnen we binnen het examenprogramma veel ruimte voor de eigen inbreng van de leerling inbouwen. Naast praktijkopdrachten met vaste onderwerpen zijn er vooral vrije opdrachten opgenomen waar de eigen signatuur van de leerling steeds beter tot z'n recht kan komen. Zowel in vwo 5 als vwo 6 hebben we drie SE-toetsen met vaste onderwerpen (A1: Beschrijven, onderzoeken en interpreteren van beeldend werk <i>van kunstenaars en vormgevers</i>) en drie vrije opdrachten als SE-toetsen (B). In vwo 6 werken leerlingen vanaf januari aan hun CPE-meesterproef. We hebben dit vastgelegd als twee toets-momenten; in februari de oplevering 'Idee en ontwerp', in april oplevering CPE- Kunstwerk en bijbehorend procesverslag.</p>

7. In je PTA mag je onderwerpen opnemen die niet in het examenprogramma staan. Wat zijn de overwegingen om hier wel/niet voor te kiezen?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Wij bieden leerlingen ruimte om in het kader van domein C (Oriëntatie op studie en beroep) een mini-stage te lopen bij een werkplaats van een kunstenaar of bij een culturele instelling. Ook is het mogelijk om de vooropleiding Art & Design (Artez) te volgen. Bovenstaande mogelijkheden kunnen in overleg als individuele leerroute worden opgenomen in het PTA.</p>	<p>Voor alle bovenbouw leerlingen bieden wij als cultuurprofielschool extra makers-workshops aan die door externe docenten worden gegeven. Leerlingen die Tehatex als examenvak hebben en aan een van de workshops, zoals manga tekenen, graphics of mode & techniek hebben meegedaan, kunnen hun werk door de Tehatex-docent laten beoordelen. Het cijfer kan als SE-toets meewegen (PTA vwo 5).</p>

8. Hoe passen de gekozen toetsvormen bij het doel van de verschillende toetsen in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>De toetsvormen volgen de inhoud en bestaan bij ons uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - enkele schriftelijke toetsen m.b.t. domein A1: bijvoorbeeld gericht op compositie en inhoud (voorstelling, vormgeving en expressie) of materiaal, techniek; - mondeling m.b.t. het examenthema en een van de probleemstellingen; - praktijkopdrachten en presentatie eigen werk; - reflectie op ontwerp- en leerproces m.b.v. 'dummy'. 	<p>Het gaat op onze school voornamelijk om de volgende toetsvormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schriftelijke toetsen m.b.t. domein A1: beschrijven, onderzoeken en interpreteren (kunsthistorische kennis: focus beeldende kunst, architectuur en vormgeving); - mondeling m.b.t. het examenthema en enkele sleutelkunstwerken; - presentatie van eigen werk aan medeleerlingen; - presentatie van eigen werk aan externen tijdens expo's en cultuurroute stad; - reflectie op eigen leer- en groeiproces m.b.v. 'dummy' en digitaal portfolio (domein B en domein A2).

9. Hoe worden de SE-toetsen over de leerjaren van de bovenbouw verdeeld?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>De examenstof voor Tehatex hebben we over de twee examenjaren verdeeld. We werken met praktische opdrachten waarin praktijk (domein B) en theorie (domein A) gecombineerd worden. Daarnaast zijn er zowel in havo 4 als havo 5 drie SE-toetsen m.b.t. domein A (Beschrijven, onderzoeken en interpreteren), focus beeldende kunst 19e, 20e en 21e eeuw.</p>	<p>In vwo 4 zijn er twee SE-toetsen (domein A1). In vwo 5 en vwo 6 zijn er drie SE-toetsen en drie praktijkopdrachten. Leerlingen uit 5 vwo helpen de examenkandidaten met de slot-expositie. Als buddy kunnen ze de examenkandidaat helpen bij de presentatie van de werkstukken, de communicatie en flyers m.b.t. de expositie en de samenstelling van de catalogus in tekst en beeld (fotografie).</p> <p>In vwo 6 is er ook een mondeling m.b.t. het examenthema en sluit de leerling het CPE af d.m.v. een meesterproef en reflectiegesprek (leerproces en werkstuk).</p>

10. Hoe wordt het PTA Tehatex afgestemd met de PTA's van de andere vakken?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Het PTA Tehatex wordt binnen onze vaksectie afgestemd met het PTA CKV. Het CKV-onderzoek dat de Tehatex-kandidaat daar heeft uitgevoerd kan opmaat zijn voor verdere uitwerking bij Tehatex. Het cijfer voor het CKV-onderzoek telt dan voor 1/3 mee bij de eerste combi-opdracht in havo 5.</p>	<p>Met het oog op samenhang stemmen we aan het begin van elk schooljaar af met de vaksectie geschiedenis. We kiezen een gemeenschappelijk cultuur-historisch thema voor de herfst-projectweek. Leerlingen uit beide vakken kunnen met elkaar samen werken aan een onderzoek en werkstuk (in tekst en beeld). Het eindproduct wordt door beide docenten beoordeeld. Het eindcijfer telt eenmalig voor 50 procent mee als SE-toets binnen het PTA van resp. geschiedenis en Tehatex.</p>

11. Hoe en met wie wordt het PTA periodiek geëvalueerd?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Aan het eind van elk schooljaar evalueren binnen de vaksectie de resultaten van de examens en PTA's van de verschillende kunstdisciplines. Bij het formele deel (m.b.t. aantal en aard toetsen, afnamecondities) sluit ook de examencoördinator aan. Waar nodig of wenselijk passen we direct de PTA's aan zodat we het schooljaar weer fris en energiek kunnen beginnen.</p>	<p>Onze cultuurcoördinator organiseert elk jaar een evaluatiemoment waar de inhoud van alle kunstvakken aan bod komt. Dit in verband met het stroomlijnen van de verschillende kunstvakkenroutes die door onze onder- en bovenbouw lopen. Het PTA CKV, PTA Muziek en het PTA Tehatex worden daarbij ook kritisch onder de loep genomen. Alle acties en afspraken worden vastgelegd, dit verslag gaat ook naar de examencoördinator. Bij verdere vragen over het PTA Tehatex volgt afstemming met de vakdocent.</p>